GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 296. W Poniedziałek dnia 18. Grudnia. 1843.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 13. Grudnia.

Najj. Pan powrócił tu z Köthen.

Z dnia 12. Grudnia.

NN. Państwo i cały dom panujący, oraz wszyscy członkowie tak blisko spokrewnionego dworu niderlandskiego widzą się niespodzianie w wielkim żalu pogrążonemi.

Dzisiaj rano między 8 — 9 godziną N. Król Wilhelm Fryderyk Hr. Nassau rażony apoplexyą życie doczesne zakończył.

J. K. W. Xiążę Fryderyk Niederlandski, przebywający tu z dostojną rodziną swoją, przy nadaremném niestety! użyciu ostatnich środków lekarskich był obecnym.

Dwór Królewski dzisiaj, dnia 14. Grudnia, przywdziewa żałobę na 4 tygodni ze zwykłemi przedziałami po ś. p. Najj. Królu Wilhelmie Fryderyku Hrabi Nassau.

Z dnia 15. Grudnia.

Przybył: Cesarsko-Rossyjski Generalmajor Jermełów, z Warszawy.

Wyjechał: Król. Sycylijski nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy dworze Cesarsko-Rossyjskim, kawaler Rufo de Castelcicola, do Frankfortu n. M.

Z Wrocławia, dnia 3. Grudnia.

Szlązka Gazeta kościelna donosi, że Król Jmć zezwolić raczył, aby znaczny zapis niegdy Podskarbiego miejskiego w Frankenstein, użyty był na założenie tamże klasztoru Braci miłosierdzia (Bonifratrów).

Wiadomości zagraniczne.

Rossya.

Z Jurburga, dnia 15. Listopada.

Ukaz cesarski, stósownie do którego wszyscy Żydzi z nad granicy w głąb państwa przesiedlić się mają, zaczynają teraz w wykonanie wprowadzać. W 33 miasteczkach po nad granicą zachodnią litewską otrzymali Żydzi ku końcowi zeszłego miesiąca rozkaz, aby każdy ojciec familii u władzy miejskiéj donosił, dokądby się wynieść zamyślał. Miejsca, dokąd Żydom wywędrować pozwolono, wyraźnie są i dokładnie wymienione; leżą one w guberniach Wileńskiéj, Grodzieńskiéj, Witepskiéj, Mohilewskiéj, Mińskiéj, Wołyńskiéj i Podolskiéj. Owe 33 gminy, z których najmniejsza 500 a największa 6000 dusz liczy, w największym pogrążone są smutku. Doświadczały one w przeciągu ostatnich 6 miesięcy wszystkiego, co w ich było mocy, aby Ukaz ten złagodzono; udowodniły świadkami i dokumentami, że z pomiędzy 100 ujętych przemycaczy tylko 5 żydów było, i że z liczby owych 33 gmin, 17 już od lat 14 przemycanemi towarami wcale nie handluje; ale wszystkie te przedstawienia były nadaremne. Co do zgłaszania się w celu wymie-

nienia miejsca przyszłego pobyty, to 17 gmin wezwaniu temu nie uczyniło zadość. Oświadczyły, że siedzibę, gdzie się rodzili i wychowali, za rodzimą ziemię poczytują, a jeżeli mają być ztamtąd wygnani, to nieczaj rząd sam przytułek dla wygnańców wyznaczy.

Z Petersburga, d. 22. Listopada.

(G. Aschaff.) — P. Kalergi, brat Pułkownika Kalergi, który w wypadkach d. 3. Września tak ważną w Atenach grał rolę, otrzymał od Cesarza Mikołaja rozkaz, ażeby w przeciągu 24 godzin z granic Rossyi, gdzie od wielu lat zamieszkiwał, się oddalił.

Z dnia 25. Listopada.

N. Cesarz Jmć, w dn. 30. Października raczył rozkazać: dla opatrzenia duchownych świeckich rzymsko katolickiego wyznania podeszłego wieku i cierpiących nieuleczone choroby wydawać corocznie do rozrządzania władz dyecezyalnych potrzebne summy stósownie do liczby parafii w każdéj dyecezyi.

P. Minister oświecenia rzeczywisty Radzca Tajny Uwarow, wrócił 20. Listopada z podróży za granicą.

Główny zarząd kompanii rossyjsko amerykańskiéj ogłosił szczegóły okropnéj burzy, którą wytrzymał w ostatnich dniach Września i pierwszych Października 1843., należący do kompanii 3-masztowy okręt »Następca Alexander« w podróży z Kalifornii do Sitchy. Okręt, lubo mocno uszkodzony, wszedł 4. Październ. do zatoki Sitchy, ale w téj przeprawie zginęli: dowódzca okrętu Kapitan-Lejtnant Kadnikow, wolny sternik Krasilnikow i czterech majtków. Zgromadzenie ogólne akcyonistów kompanii ze względu, iż Kadnikow i Krasilnikow byli podporą swoich sędziwych matek, z których pierwszy udzielał z gaży swojéj matce 900, a ostatni 400 rubli ass. rocznie, postanowiło wypłacać jym kobietom takąż ilość w sposobie dożywotniéj pensyi, tudzież poleciło Zarządowi głównemu kolonii opatrzyć pozostałe rodziny po czterech majtkach, którzy zginęli na okręcie »Następca Alexander.«

Francya.

Z Paryża, dnia 8. Grudnia.

Pan Arago umieścił w dziennikach drugi swój artykuł o fortyfikacyi Paryża. Wykazawszy, że cytadele w nieprzyjaznym zamiarze przeciw stolicy wystawiono, i że w razie inwazyi żadnéj nie przyniosą korzyści, przechodzi sławny ten astronom do pożytku jednostajnego muru. Wzywa on do rady Vaubana, Napoleona i wielu innych sławnych Generałów. Nie zbywa też na ustępach mało z rzeczą związku mających. Pan Arago lubi anekdoty, a w drugim tym swoim artykule uczynił zadosyć téj skłonności. W czasie obrad względem fortyfikacyi Paryża przytaczano Vaubana w obudwuch Izbach, a to tak w różnych kolorach, że nareszcie nie wiadomo, za czem był Vauban, za murem czy téż za warowniami. Zdaniem Pana Arago byłby się Pan Vauban za pierwszym oświadczył. Projekt zewnętrznego muru różniłby się, jak powiada, mało od tego, który już wyprowadzono.

Xiążę Bordeaux wyjedzie dnia 15. Grudnia z Londynu, chcąc odwiedzić Xięcia Beaufort. Pielgrzymi legitymistyczni powracają zwolna do Francyi z paszportami, które im wystawił Ludwik Filip, aby pojechali powitać »Króla Francuzkiego.« Słowa te nie podobały się rozsądniejszym Legitymistom, i zdaje się, że P. Chateaubriand pomysł Xięcia Fitz-James bardzo zganił. Jakoż w rzeczy saméj deklaracye takowe bez chorągwi i szpady w ręku czczą są gadaniną, kompromitującą równie tych co jéj słuchają, jak tych, co ją powtarzają.

Z dnia 10. Grudnia.

Onegdaj (wedle pogłoski) Królowa Krystyna własnoręczne pismo od córki swojéj, Królowéj Izabelli, odebrać miała. Dołączone było pismo do Króla Francuzów, w którem Królowa Hiszpanii Króla Ludwika Filipa podobno o interwencyę francuską uprasza. Na zamku tegoż dnia w obec Króla i Królowéj Krystyny odbyła się rada ministrów. Niezwłócznie po odprawieniu téjże wysłano gońca do Madrytu.

— — Obrot jaki wzięły sprawy hiszpańskie ostatniémi czasy jest tak groźny, za uwaga publiczności wyłącznie ku temu krajowi się zwróciła i O'Connell i Grecya nawet w zapomnienie poszły. Powszechnie bolesne to sprawia wrażenie, że Pan Olozaga, uchodzący dotychczas za najsilniejszy filar zasad monarchicznych i twórcę teraźniejszéj ustawy, naraz w tak nieprzyjemne popadł kollizie. Zdania o prawdzie zarzucanéj mu zdrożności bardzo tu są podzielone; jakoż zaprzeczać temu nie można, że nad całą tą sprawą dotychczas zasłona jakaś zawisła, którą wszelako przyszłość może uchyli. — Ale jakkolwiek bądź wśród obecnych okoliczności wznosi się wielka burza nad politycznym widokręgiem i sprawdza się dawniejsza moja przepowiednia, że stronnictwa które Esparterę wyrugowały, wkrótce między sobą bój zwodzić będą, aby zdobycz wyłącznie zagarnąć. Komu osoby i stósunki tutejsze są wiadome, nie zadziwi się nad tém, że progressiści i umiarkowani znowu na raz naprzeciw siebie stanęli. Kraj ten nieszczęśliwy zamiast coby

miał przez rewolucyę o krok jeden daléj ku polepszeniu stanu swego postąpić, widzim znowu wydany na łup zawziętości zawistnych stronnictw a Daj Boże! żeby wypadek tego ostatniego starcia się nie stał się najzagubniejszym dla kraju. Przynajmniéj znikła nadzieja, żeby Hiszpania z stanu zamieszania, nieładu i upadku, w którym ją dawniejsze czasy pogrążyły, znowu bez przeszkody wydobyć się mogła.

Według urzędowych wykazów, przeszło 6000 hiszpańskich rodzin, przez ustawiczne niespokojności wygnanych z swego kraju, osiedliło się w ostatnich latach w Algierze.

Słychać, że na około łuku tryumfalnego Etoile, postawionych ma być 24 kolosalnych posągów najznakomitszych wodzów za czasów Cesarstwa; podnoża (piedestales) mają być już w tyh dniach ustawiane.

Anglia.

Z Londynu, dnia 7. Grudnia.

Naradv Legitymistów francuzkich w hotelu Xięcia Bordeaux, które dzienniki Paryskie tak obruszyły, zaczynają i tu niemile czynić wrażenie, a opinia powszechna uważa je za niestósowne i gościnność Anglii obrażające. Niektóre dzienniki są nawet za tém, aby im gościnności téj odmówić, ponieważ chełpliwość i tajemniczość ich narad smutnemi są zwiastunami spisku przeciw osobie i rządowi panującego Monarchy francuzkiego. Sama nawet Times potakuje takiemu podejrzeniu. »Nadmieniać nie potrzeba, powiada Times, że w tak nadzwyczajnych demonstracyach, jakiemi są zgromadzenia odbywające się pod oczyma naszemi, niepodobieństwem jest, aby dwór lub rząd, albo nawet sam naród na postępowanie takowe inaczéj, jak tylko z pogardą i nieukontentowaniem miał patrzeć. Chcemy być gościnnymi dla wszystkich, tak dla ludzi dystyngwowanych prywatnych, jak dla mężów charakteru politycznego, których imię lub stanowisko większéj czci wymaga. Ale dla mężów, którzy pod płaszczykiem prywatnych odwiedzin zawięzują spisek przeciw Królowi, którego szacujemy i którego sprawy bronić obowiązani jesteśmy, dla takich nie ma Anglia goscinności — najwięcéj co uczynić może jest to, że ich cierpi.« Mocniéj jeszcze odzywają się dzienniki ściśle ministeryalne, które, według słów Standarda, przeciw nadużyciu wolnych instytucyi Anglii za pomocą spisku przeciw pokojowi i bezpieczeństwu kraju sąsiedniego formalnie protestują. »Rząd i naród angielski, mówi Standard, czynią wszystko co mogą, aby się oczyścić z obwinienia, jakoby sprzyjały spiskowi wymierzonemu przeciw Francyi. Myśmy sami mieli zaszczyt przestrzedz i odwodzić od takowego planu, w jakim Xiążę Bordeaux nieukontentowanych Francuzów na okół siebie zgromadził. Przykra to była dla nas powinność; bo któż nie podziela nieszczęścia młodego Xięcia, który za błędy innych cierpieć musi? Ale było to powinnością naszą, i dla tego oświadczyliśmy narodowi, że wszelka grzeczność Xięciu w Anglii objawiona przez partyą jemu sprzyjającą uważana będzie jako wymierzona przeciw obecnym stósunkom Francyi, i że przeto wszyscy ci, którzy winy wzniecenia wojny domowéj w kraju nam przyjaznym na siebie brać nie chcą, od wszelkich niewczesnyeh ostentacyi powstrzymać się winni. Morning Post, zakupiony organ spisku, prawi teraz o wojnie przeciw Francyi w złych wierszach francuzkich, a gorszéj jeszcze prozie angielskiéj.

Według jednego amerykańskiego dziennika, marynarka Stanów Zjednoczonych składa się w téj chwili z 11 okrętów liniowych, 15 fregat, 17 szalup wojennych różnéj wielkości, prócz sześciu, które są na warsztacie, 8 brygów wojennych różnéj wielkości, 8 szonerów, 5 wojennych parowych okrętów, razem 68 okrętów różnéj wielkości.

Liczba uzbrojonych i w czynnéj służbie zostających okrętów angielskich, wynosi teraz 227, mianowicie: 11 liniowych, 29 fregat, 113 szalup i kutrów i 74 paropływów. Z tych znajdują się na morzu Śródziemnem, 4 okręty liniowe, 5 fregat, 5 szalup, i 10 parопływów; przy brzegach zaś Irlandyi stoi 1 okręt lin., 2 fregaty, 2 szalupy i 11 paropływów.

W tych dniach umarł tu jeden z najstarszych Admirałów floty naszéj, Sir Graham Moore, brat poległego pod Coruńą Generała Sir John Moore, a w dziejach angielskich wojen morskich znany szczególniéj przez zabranie dwóch srebrnych gallionów na początku wojny przeciwko hiszpańsko-francuzkiemu przymierzu, — czyn, któremu winien był znaczny swój majątek.

Z urzędowych źródeł okazuje się, że Anglia w ciągu roku 1842. wydała na przytłumienie handlu niewolnikami 575,466 f. szt. (przeszło 24 miliony złp.) i użyła na tenże cel 58 okrętów wojennych, 945 dział i 8554 ludzi osady okrętowéj.

Dnia 29. z. m. umarł Margr. Winchester, Hr. Wiltschire i Baron St. Joun of Basing, pierwszy Margrabia angielski, przeżywszy blisko lat 80. Najstarszy jego syn, Hrabia Wiltshire, odziedzicza po nim godność parowską.

Hiszpania.

Z Madrytu, dn. 2. Grudnia.

Wypadki ostatnich dni są tego rodzaju, iż temu, który przejęty jest godnością tronu i szacunkiem należącym się płci niewieściéj ręka zdrętwieć musi, jeśli pisać o tém przedsiębierze, kiedy znów z drugiéj strony krew się burzyć musi, patrząc na oskarzonego, który polegając na wyrzutkach rewolucyjnych, sprofanowanemu królestwu zupełnym grozi upadkiem. Piszący niniejsze sprawozdanie jednę rzecz tylko ma na myśli, to jest, iż wyznanie obrażonéj niewinności na szalę położoném być może przeciw wyznaniu człowieka, który robił zamachy na życie ojca Królowéj*), i który przed dwoma laty słowa matki téjże Królowéj przebiegłym sposobem sfałszował. Wypadki mówią same za sobą, a jeśli im w czémkolwiek na jasności zbywać może, to będzie jasném przez wzięcie sie Olozagi, który się głosi naczelnikiem rewolucyi. Jeśli tu pominiem zupełnie sposób, w jaki on przyszedł do posiadania dekretu rozwiązującego stany, szukać wszakże należy pobudki, które może mogły spowodować Olozagę do tak uderzającego wzięcia się. Większość teraźniejszego kongressu, a więc umiarkowani, powołali go na Prezydenta, i taż sama partya wsparła go, przeciw mocnemu oporowi postępowych, w osięgnieniu najwyższéj godności, którą poddany zaszczycony być może. Obiedwie Izby przyzwalają na wszystko, co on jako Minister, Prezydent zażąda, i nic nie kazało sądzić, iżby on miał stracić łaskę kongressu albo senatu. W przemowie swojéj do Królowéj, kiedy jéj składał życzenia przy obejmowaniu rządów, powiedział on wyraźnie: »Najjaśniejsza Pani możesz rachować na kongress deputowanych, którego znaczenie i wpływ powiększony został poleceniem danêm mu przez naród, ktory zarazem dowiódł, jak niebezpieczną jest rzeczą, nadwerężyć zgodę, która między rządem konstytucyjnym a Kortezami zawsze panować powinna.« I cóż powiedzieć na to, kiedy tenże sam człowiek, potajemnie, bez naradzenia się z kolegami swymi, wydziera Królowéj dekret bez daty, by go mieć w kieszeni jak pistolet, który się wyciąga, gdy nieprzyjacielowi gębę zamknąć chcemy? Jestże to ów system konstytucyjny, któ-ry ogłaszał Olozaga? Czyli zaś Olozaga bez Kortezów, a więc nieograniczenie panować, czyli Królowę nawet w oczach Kortezów poniżyć chciał, albo raczéj, czyli chciał przyprowadzić nakoniec do skutku połączenie partyi esparterycznéj z ultra-postępowymi, i na jéj czele zrobić napaść na umiarkowanych i na wszystkich wiernéj Królowéj poddanych, to dotąd trudno odgadnąć. Ostatnie wszakże zda się być podobnym do prawdy. Olozaga oświadczył przecie publicznie, iż niechce mieć żadnéj sprawy wspólnéj z umiarkowanymi. Jakkolwiek bądź, każdy musi przyznać, iż P. Olozaga działał z nierozwagą i zaślepieniem, jakiego nigdy spodziewać się nie było można po tak wprawnym intrygancie. On obraził postępowych, wzbroniwszy powtórnego uzbrojenia milicyi narodowéj i wyborów do Ayuntamientos; obraził umiarkowanych i całą armią i dozwolił sobie zarazem zaglądać w karty, ogłaszając czyny Exregenta z dnia 30. Lipca znów jako prawomocne, a kiedy następnie wielki ostateczny miał uczynić krok, bagatela stanęła mu na zawadzie, i przez tę upadł.

Z wypadków tych wielką można czerpać naukę, na którą już przy innéj sposobności uwagę zwracałem, to jest tę, iż przyszłości Hiszpanii i wzięcia się tamże ludzi stojących na czele rządu nie można odgadnąć z polityki codziennéj. Olozaga był przedewszystkiem w czasie swojéj ostatniéj bytności w Paryżu, dobrze przyjęty u dworu. Dzienniki francuzkie wynosiły go jako l'homme de la situation, jako człowieka zręcznego, który będzie umiał połączyć porządek z wolnością, niezawisłość z uszanowaniem dla tronu. W skutek tego okrzyczano go natychmiast w dziennikach angielskich i innych jako narzędzie zaprzedane gabinetowi francuzkiemu. Teraz lepiéj można osądzić, czyli on był istotnie narzędziem polityki francuzkiéj. Tutejszy francuzki pełnomocnik ma być uadzwyczajnie z tego zdziwionym, a kurier, wyprawiony przez niego przedwczoraj, ma zawiadomić już na drodze dotąd będącego ambassadora Hr. Bresson, iż człowiek, którego tu jako ministra-prezydenta spodziewał się zastać, jest oskarzonym o obrazę majestatu. Stanowisko ambassadora będzie tém trudniejsze, iż uniknąć nie może tego, by Królowéj miał nie widzieć, a partya Olozagi nie zaniedba znów, by wszystkich postanowień Królowéj, które się partyi téj podobać nie będą, nie miała przypisać radom Hr. Bresson. — Z wyjaśnień, które Hr. Ezpeleta wczoraj zrobił w senacie, pokazuje się jeszcze co następuje: Gdy prezydenci obudwóch izb i inne osoby znajdowały się u Królowéj, Pan Olozaga żądał posłuchania, aby się usprawiedliwić. Żądanie to uznali wszyscy

*) W roku 1832. Olozaga uwięziony został jako mający udział w przysiężeniu na życie Ferdynanda VII.

obecni za niesłósowne, i dla tego odrzuconém zostało. Wszyscy radzili następnie Królowéj, utworzyć koalicyą ministeryalną, by żadna partya poniżoną się być nie mieniła. Panom Pidal i Gonzalez Bravo dano polecenie, nominować przynajmniéj jednego ministra, któryby mógł podpisywać dekrety, albowiem ministrowie Serrano i Frias oddalili się, i nie było można ich wynaleść. Ztąd pochodzi zapewne, iż dekret, którym Królowa Pana Gonzalez Bravo mianowała ministrem, przez żadnego z ministrów podpisanym nie był, zajście, z którego oppozycya jak się spodziewać trzeba broń sobie ukuje.

Wieczorem. — Na dzisiejszém posiedzeniu kongressu postanowiono, aby Panom Olozaga, Luzuriaga i Cantero wolno było w dyskussyach brać udział, które pod względem przeczytanego wczoraj przez Pana Gonzalez Bravo aktu nastąpią. Na téjże posiedzeniu oświadczył P. Luzuraga, który pod Olozagą był ministrem sprawiedliwości, że on i jego kolledzy dopiero d. 29. wieczorem się dowiedzieli, iż P. Olozaga dekret tyczący rozwiązania Stanów d. 28. wygotował, i że on (Luzuriaga) wraz z kollegami swémi Cantero i Domenech odpowiedzialności za nieprawne postanowienia podjąć się nie chcą. Następnie oświadczywszy, że to są ostatnie jego słowa, opuścił P. Luzuriaga salę. Potém wyznał Olozaga, że exminister Serrano o dekrecie rozwiązania Stanów nic nie wiedział, ale na dekret przywracający rozporządzenia Espartery przyzwolił. Tego zaparł się Serrano twierdząc, że wcale inne miał zamiary. — Daje to nam piękny obraz zgody i wiarogodności dawniejszych ministrów!

Belgia.

Minister skarbu przedłożył w tych dniach budżet Izbie reprezentantów. Wydatki podano w takowym na 109,933,274 franków, a dochody na 100,415,587 franków, z czego się więc niedobór 9,517,707 franków okazuje. Pojedyńcze wydatki opiewają tak: Dług państwa wynosi 34,297,178; dotacye 3309458; sąd sprawiedliwości 10,901,615; sprawy zagraniczne 995,500; marynarka 1,069,275; sprawy wewnętrzne 5,070,405; budowle państwa 12,305,389; wojna 28,130,000; finanse 11,815,452; nadzwyczajne wydatki 2044000 franków. W porównaniu z przeszłorocznym budżetem powiększyły się: sąd sprawiedliwości o 54,000, sprawy wewnętrzne o 218,000, budowle państwa o 455,000 fanków; zmniejszyły się: sprawy zagraniczne o 60,000, marynarka o 12,000 i wojna o 1,325,000 fran. Minister skarbu starał się przedłożyć teraźniejszy stan finansów i okazawszy, jak wielki wpływ na tenże stan wywarły polityczne stosunki i układy z innemi mocarstwami, zakończył na tém, że wydatki przewyższają dochody o 9,500,000 franków. Wskazał także możliwość, że przez nowe zasiłki, któreby otworzono, dałby się ten dług w przeciągu kilku lat wypłacić.

Niemcy.

W. X. WEJMARSKIe. Wejmar, dn. 4. Grudnia. — J. C. W. W. Xiążę Cesarzewicz Następca Tronu Rossyjskiego raczył przybyć dziś w południe wraz z swą małżonką do naszego miasta w pożądaném zdrowiu, i zajął mieszkanie w zamku Xiążęcym. Dostojne osoby zabawią tutaj przez dziś i jutro; po jutrze zaś, puszczą się w dalszą podróż do Darmsztadu.

Austrya.

Z Wiednia, dnia 5. Grudnia.

Przybył tu wczoraj Generał rossyjski Baron Lieven, powracając z Belgradu do Petersburga, dokąd się bez zwłoki na Warszawę uda. — Donoszą z Preszburga, że na wniosek Deputowanego Klauzala na cirkularnem posiedzeniu d. 2. Grudnia uchwalono, aby deputowanym kroackim pozwolić tymczasowo używać języka łacińskiego, ale bez wciągania mów takowych do dyaryusza. Byłaby to przynajmniéj jakakolwiek koncessya. — Młodzi urzędnicy znajdujący się w Preszburgu przy boku Deputowanych sprawili znów w tych dniach zamieszanie, szukając powodu do tego w reskrypcie królewskim, przeciw zgiełkom po ulicach. Postanowienia królewskie pożdzierano i zbłocono, a z rozkazu, aby unikać zgromadzeń w kilka osób, urągano się przechadzaniem się w znacznych partyach. Zbyteczną byłoby rzeczą nadmieniać, że okoliczności takowe nie przyczynią się do poparcia i tak już smutnego stanu sejmu węgierskiego. Zdaje się, że przyjdzie do jego rozwiązania.

Włochy.

Z Rzymu, dn. 26. Listopada.

Zmiana poselstwa rossyjskiego w stósunkach kościelnych rossyjsko-katolickich żadnéj modyfikacyi nie sprowadzi. Sam Pan Buteniew po dokładném spraw tych rozważaniu miał oświadczyć, że wszelkie usiłowanie załatwienia zachodzących nieporozumień w śród obecnych okoliczności za zupełnie bezowocne i nadaremne poczytuje. — Przebywającemu tu od lat kilku Księciu Golicynowi rząd rossyjski, niewiadomo z jakich powodów, wstrzymał jego dochody z dóbr w Rossyi leżących. Z téj przyczyny wspaniałéj budowy pałacu, który

Xiążę na wzór pałacu Girault, owego arcydzieła budowniczego Bramante wystawić zamierzał, zaniechano.

Z dnia 2. Grudnia.

Dzisiaj przed południem rossyjski nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy dworze Papieskim Hr. Buteniew miał zaszczyt na posłuchaniu oddzielném wręczyć J. Świątobliwości pisma swoje wierzytelne. W towarzystwie posła oprócz pierwszego sekretarza legacyi Pana Kriwcowa, był jeszcze P. Samov jako attaché. Pan Kriwcow, który dotychczas tu sprawy poselstwa obrabiał, według pogłoski na dłuższy czas za urlopem do Rossyi się uda.

Turcya.

Z Konstantynopola, d. 22. Listopada.

O stanie spraw serbskich niepokojące tu dochodzą nowiny, i zdaje się, że się tam na nowe zanosi przesilenie. W téj mierze téż uwagę zwraca mianowanie Kiamila Baszy namiestnikiem Bosnii. Turcy mniemają, że sprawy w Serbii przez Generała Lieven do tego doprowadzone są kresu, na którym w czasie wybuchu ostatniéj rewolucyi przeciw Księciu Michałowi stanęły, że więc te same przyczyny te same skutki wywołają. Donosiłem Panu dawniéj, że rząd do tutejszego poselstwa rossyjskiego podał wniosek, ażeby Generał Lieven po dopięciu celu missyi, z Belgradu do Rossyi został odwołany. Pan Titoff oświadczył, iż niezwłocznie po przybyciu do Serbii Pana Danilewskiego to nastąpi. W sprawach greckich P. Titoff aż do obecnéj chwili jest bez instrukcyi; onegdaj wszelako odebrał depesze spraw greckich się tyczące, po nadejściu których odbył konferencyę z Rifaat Baszą. Słychać, że Porcie z Petersburga doradzają, iżby dokładnie na wszystko uważała i granic swych strzegła, by duch rewolucyjny własnym jéj poddanym się nie udzielił. Wiadomość o złożeniu Pana Katakazi zastanawia nas, ponieważ tu dokładnie wiedzą, że on i P. Brassier de St. Simon Królowi Ottonowi najgorliwiéj doradzali, aby karty nie podpisywał ani jéj przyjąć nie przyrzekał. Dopiero po słowach Króla: »Więc Pan chcesz, żebym koronę złożył?« ustąpił P. Katakazi. Dla tego twierdzi P. Katakazi, iż mu się uda pod względem wypadków d. 3. Września się usprawiedliwić, kiedy li tylko dla tego zasadę ściśle monarchiczną poświęcił, aby Króla do abdykacyi nie znaglić.

Kraje Zakaukazkie.

Z Konstantynopola, d. 22. Listopada.

Stósownie do doniesień z Czerkieskich okolic nad morzem Czarnem położonych ponieśli podobno Rossyanie dotkliwą stratę w Dagestanie, w nadkaspijskich wzgórzach Kaukazu. Mieszkańcy górni napadłszy pod dowództwem Xięcia Dschamil Beja na całą dywizyą Rossyan wraz z znacznemi oddziałami gwardyi, rozproszyli ich całkowicie. Sześciu oficerów gwardyi i przeszło dziesięciu innych oficerów pozostało na placu bitwy, a zachęceni tém powodzeniem Lesghierowie uderzyli natychmiast na kilka warowni rossyjskich i dwie szturmem zdobyli. Dostały się w ich ręce znaczne zapasy amunicyi i broni, takiéj mianowicie, która w rzeczonych warowniach zachowana była. Zdaje się, że w skutek tego zaniechają Rossyanie planu swego pilnowania i uważania, a przystąpią raczéj z wielką siłą do ukarania pokoleń, które się winnemi pokazały.

Rozmaite wiadomości.

Z Leszna. — »Przewodnika rólniczo przemysłowego« wyszedł Nr. 7. i zawiera: O sposobie zaradzenia u nas brakowi ludzi. — Wyimek z podróży po Hiszpanii (dokończenie). — Wyjątek z protokułu posiedzenia w Altenburgu. — Budownictwo. — Gorzelnictwo. — Sprostowanie.

(z Tyg. Pet.)

NOWE KSIĄŻKI

I. Biblioteka starożytna pisarzy polskich. — T. I. str. 360. T. II. str 313. T. III. str. 290. Wydawca K. W. Wojcicki.

II. Starożytna Polska, pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym, opisana p. M. Balińskiego i Tymot. Lipińskiego. Zeszyt I—V, str. 478.

III. Kmiotek, pismo peryodyczne dla ludu.

Z pomiędzy księgarzy — wydawców warszawskich, od niejakiego czasu zwrócić powinien uwagę czytających S. Orgelbrandt, który odstępując od zwyczaju swych współbraci, wydających przedewszystkiém i najchętniéj mizerne tłumaczenia z francuskiego, okraszone mniéj więcéj dobremi rycinami i drzeworytami, pojął missyą swoją księgarską, i dla siebie i dla publiczności teraźniejszéj korzystniéj. Założył on widać wydawać dzieła, mające interes narodowy, a nie chwilowo tylko zajmujące tę część publiczności, któréj Historya Napoleona z rycinami, lub Fizyologia z rycinami i tym podobne rycinowe spekulacyjki wystarczają na

umysłowe jéj pragnienia. Pomysł Kmiotka, pisma w duchu religijno-cywilizacyjnym dla ludu prostego, już powinien był zjednać powszechną S. Orgelbrandtowi wdzięczność, zwłaszcza, że żadną miarą spekulacyą nazwać go nie było można. Kmiotek jest zapewne naśladowaniem Szkółki niedzielnéj wychodzącéj w Lesznie, ale w tego rodzaju publikacyach, dość się spotkać na jednéj myśli, aby mimowolnie stać się naśladowcą. Kmiotek uznany został przez wszystkich, co się nad nim zastanowili, za pismo prawdziwie użyteczne i wybornie pomyślane. Daj Boże tylko, aby go czytano, aby po przedpokojach i chatkach, ci którym chwila na czytanie od pracy zostaje, mieli raczéj Kmiotka w ręku, niż jakiego Rinaldo Rinaldini, lub niepoczciwego Kmotra Macieja.

Drugą ważną publikacyą S Orgelbrandta jest Biblioteka starożytna, wydawana przez zasłużonego K. W. Wojcickiego. Niepotrzebujemy wspominać o pracach jego dawniejszych, zastanowim się tylko nad zbiorem, który mamy przed sobą. Samiśmy o podobnym myśleli i Pamiętniki do historyi obyczajów w Polsce (I. T. 8.) wydane przez nas, były początkiem zbioru, któryśmy zaprzestali wydawać, jak skoro P. Wojcicki swoją Bibliotekę ogłosił. Nam się także zawsze zdawało, że literatura polska XVI. i XVII. wieku niedokładnie jest znaną i nigdy ocenioną być nie może sprawiedliwie; póki to co w niéj najżywotniejszego było, (a dziś przez to samo najrzadszém) przedrukowanem niebędzie i powszechnie znanem. W broszurach XVI. i XVII. wieku tyle jest rzeczy dla nas tajemniczych, ważnych, ciekawych, tyle nawet prawdziwego w pisarzach dowodzących talentu. Szczęściem P. K. W. Wojcicki pojął ważność drobnych polskich rzadkich druków i jego Biblioteka starożytna, ma być wielkim składem tego rodzaju pamiątęk. Posłuchajmy co o tém mówi wydawca, w przemowie do T. III. Biblioteki (str. 10.): »Z wprowadzeniem zaraz druku w Polsce, okazują się broszurki małe, często z kilku stonic złożone« jakie się już zjawiły przed 1530. rokiem. W następnym czasie liczba się ich mnożyła. Z początku zawierały pieśni pobożne, światowe; późniéj opinia współczesna silne w nich wsparcie znalazła. Ztąd ważniejsze chwile narodu, jego myśli, uczucia, głos większości wydał się dobitnie; ztąd życie historyczne już zamarłe, zapomniane w kronikach, tam tleje dotąd, pod pyłem wieków i zagubą. Kto się z témi pomnikami niezapozna, ten daremnie prawi nam o życiu domowém naszych przodków, o duchu wieku. W tym ogromie świstków spleśniałych, grzmią satyry, paszkwile, a obok nich prawda i opinia. Rozpoznasz je łatwie i rozgatunkujesz, znając choć w ogólnych rysach dzieje swego narodu. Swobodna myśl, głos prawdy, cechuje te pomniki; ścigały je już głosy fanatyków, zapaleńcy stronnictw różnych, szarpali, ręce nawet katowskie paliły i t. d.«

Dodamy tutaj, że w pewien sposób broszury te zastępowały dzisiejsze gazety. Każdy fakt polityczny, każda dyskussya w nich się odbić musiała. Wieleż to dziś tuła się po rękopismach relacyi, listów, memoryałów, które ułożone chronologicznie, nieprzerwaną by prawie kronikę stanowić mogły. Za Zygmunta Augusta już paskwile u nas i co sejm Listy sejmikowe pod różnemi tytuły ukazywały się. Każdy projekt nowego prawa wywołał głosy podobne, albo drukowane, lub w tysiące kopii rozsypane. Za Zygmunta III. każda ważna bitwa miała swą relacyą, każdy sejm, zdanie sprawy anonime w duchu partyi autora wydane. Późniéj w broszurach tych szukać potrzeba najdokładniejszych wiadomości o wypadkach wojen kozackich, potyczkach z Tatary ze Szwedami i t. d. Czasem bywały opisy bitw wierszami, ale ich niby poetyczna forma czysto konwencyonalna tylko, nie ujmuje im wartości historycznych pomników. Tu nam przychodzi na myśl, że wypadało by rozgatunkować broszury, których wiele tylko pod względem obyczajowym zajmują, inne pod historycznym. Pierwsze dla P. Wojcickiego, drugie wolelibyśmy widzieć w Źródłach PP. M. Gr. i A. Przezdzieckiego. Gdy jednak Źródła jak się zdaje przedruków niewiele mieścić mogą, lepiéj że je znajdziemy w Zbiorze P. Wojcickiego.

W pierwszych trzech tomach Biblioteki starożytnéj następujące artykuły na szczególną zasługują uwagę: Merkuriusz nowy 1662. (anonima). Prawa i artykuły Ormian Lwowskich. Szwedzi do Polski (z czasów Jana Kazim.). Jephtes, tragedya 1578. r. (Zawickiego). W tomie II. Droga do Szwecyi Zygm. III. 1594. i Przypowieści Polskich Salomona Rysińskiego, które dobrą część pisma zajęły, nie bylibyśmy życzyli przedrukowywać, gdyż sam P. Wojcicki w przedmiocie tym co było można wyczerpał z Rysińskiego, a reszta nie bardzo na uwagę zasługuje. Porządek zabaw ziemiańskich Jeżowskiego dość ciekawy, ale chcąc tego rodzaju pisma przedrukowywać, końca im nie będzie; bo tém samem wszystkie

nauki o stawach, o budownictwie, pszczelnictwie i t. p. trzeba by tu włączyć. Nie zaprzeczamy pewnéj ich dla historyi użyteczności, ale ta jest mniejszą, a gorąco pożądamy interessowniejszych rzeczy, których zapewne ma sam P. Wojcicki dostatek. W tomie trzecim pod tymże tytułem ledwiebyśmy nie odłożyli na potém Dozoru domowego, choć w nim są i ciekawe szczegóły. Tu Zbylitowskiego Schadzka mało znana, a do dziejów wewnętrznych bardzo ciekawym będąca materyałem, zastanawia. Opis w niéj odwiedzin hulaszczéj młodzieży, jest doskonały w swoim rodzaju i pełen życia. Szczęśliwa expedycya pod Kamieńcem P. S. Makowieckiego, mizernym wierszem, bez ciekawych szczegółów, bo ledwo gołe dająca nazwiska i trochę deklamacyi nudnéj, może w treści i wyjątkach dostateczną by była.

Pogrom Tatarów bardzo ważny, przynajmniéj naszém zdaniem, aż do Beauplan'a o Tartarach w Polsce nikt dokładniéjszéj i lepszéj nie podał wiadomości. Sama wyprawa opisana trochę nadęto i może niedokładnie, ale dodane o Tartarach, ich życiu, sposobie ciągnienia wieści, są w zgodzie z wszystkiém co o nich po dziś dzień wiemy. Wybawienie Ruggera, jako tłumaczenie, stanowi tylko pomnik językowy. W ogólności jednak trzy tomy Biblioteki, która jak widać na obszerny bardzo plan jest obmyślana, dają nadzieję ważnego i niezbędnego, mianowicie dla zajmujących się literaturą, zbioru. Prosilibyśmy tylko P. Wojcickiego, aby nadewszystko pomniki obyczajów się tyczące wybierał, zalecając mu Satyr na twarz Rplitéj 1640 roku, i inne w tym mianowicie rodzaju, i drobne pisma Reja, S. Grochowskiego, Zbylitowskiego (wieśniak) i t. d.

Starożytna Polska, któréj imie P. M. Balińskiego jest rękojmią sumiennego wykonania, właściwego szanownemu autorowi pamiętników o Barbarze i historyi Wilna, na daleko większą skalę od dzieła Święckiego jest pomyślna i wykonana. Jest to zbiór wiadomości po większej części nowych, z archiwów wziętych, krytyką historyczną objaśnionych, w całość systematyczną złożonych, które stanowią najlepszą, bo szczegółową historyą kraju, historyą jego wewnętrzną, dzieje miast, zamczysk, sadyb i t. p. Możebyśmy w niektórych artykułach obszerniejszych miejscowości opisów życzyć tylko mogli, ale zważywszy jak je zebrać trudno, a w większéj liczbie prawie niepodobna, nie śmiemy braku tego za złe wydawcom poczytać.

S. Orgelbrand ma wydać wkrótce także Stare Obrazy Wojcickiego (Tomów dwa), z 12tą drzeworytami Smokowskiego, który piérwsze próby rycin na drzewie dał już przy Bibliotece Starożytnéj. Mianowicie tytułowa karta wyborna; a jakkolwiek śmiesznèm się to może komu wydawać, że mówiąc o książkach, o rycinach wspominamy, nie przestaniemy jednak tego czynić, bo jeśli gdzie to u nas, gdzie sztuki na tak nizkim stopniu jeszcze, wszelkiemu ich wzrostowi nie wstydzim się poklasnąć. Nowe roboty Pana Smokowskiego, które nam nadesłano, coraz delikatniéj, a z właściwą artyście pewnością rysunku, są dokonane — są to istotnie piérwsze u nas illustracje, bo umyślnie dla nas i u nas robione. Pan S. Orgelbrand do Starożytnéj Polski, dodał także herby ziem i miast na drzewie wykonane.

D. 20. Października 1843 r.

J. I. Kraszewski.

(Z Rozm. Lwow.)

Dzieło dla smakoszów. — Wyszło teraz w Paryżu pod tytułem: Les Classiques de la table, zawierające zbiór wszystkich pism o jedzeniu i piciu, oparte na powadze Xięcia Talleyranda, Cesarza Alexandra, Króla Jerzego IV., Pani Rothschild, Pani Bagration i Recamier, i na powadze lekarzy Corvisart, Gastaldi, Dumoulin i t. d. Dzieło to mające 550 stronic, bardzo pięknie wydane, jest ozdobione 9 portretami znakomitych artystów w jedzeniu.

Scribe, ten sławny pisarz komedyi, był niedawno wezwany za świadka przy obrzędzie ślubnym. Po skończonéj ceremonii, zapytał burmistrza tegoż okręgu gdzie ślub brano: czyli tu nie ma zwyczaju, aby Pan burmistrz pierwszy zaraz po ślubie Pannę młodą pocałował? »O nasz Scribe jest niewyczerpany w pomysłach swoich«, rzekł burmistrz uradowany, i wycisnął ze smakiem całus na wstydliwém licu panny młodéj. Tym przypadkiem tak się rozkomosił Pan burmistrz, że w drugim okręgu Paryża, gdzie się to wydarzyło, chce ten piękny zwyczaj nazawsze zaprowadzić.

Nadzwyczajna urodzajność ziemi. W dowód nadzwyczajnéj płodności ziemi angielskiéj przytacza londyński Globe, że jedno ziarno pszenicy na niegnojném polu P. Hooper pół mili od Ledbury, wydało téj wiosny bez wszelkiéj sztucznéj pomocy 66 kłosów, z których zebrano ziarn 2035.

(Dodatek.)

DODATEK
do
Gazety W. Xięstwa Poznańskiego.

№ 296. W Poniedziałek dnia 18. Grudnia. 1843.

Bogactwo teatrów rzymskich. Wiele mówimy w naszych czasach o wytworności i przepychu naszych teatrów, ale i w tym względzie, równie jak w wielu innych, nie możemy się mierzyć z Rzymianami. I tak wiemy, że Scaurus wybudował teatr, w którym tylko przez jeden miesiąc grać miano, gdyż owoczesne ustawy nie dozwalały mieć stałych teatrów, ale z jakimże wystąpił przepychem? — Oto sama scena otoczona była 460 słupami z drogiego czarnego marmuru. Oprócz tego, cały gmach był ozdobiony 3000 posągów ze spiżu. Jaką zaś użyte do przyozdobienia malowidła i inne ozdoby miały choć zbliżoną wartość, można powziąć z następującéj okoliczności. Po ukończeniu widowisk, rozkazał Scaurus, aby ten wszystek materyjał, który w jego domu do zwyczajnego zbytku nie był przypatny, zabrano i zawieziono do willi, która jego była własnością; lecz gdy niewolnicy przez zemstę ogień podłożyli, wszystko spłonęło, a pomienioną szkodę podawano wówczas na 5 milionów talarów. Nasze wielkie gmachy teatralne w porównaniu z dawnemi za czasów rzymskich, są tylko chatkami, bo gdy w naszych 2000 do 3000 widzów zaledwie mieścić się może, teatr Scaurusa mógł objąć 80,000, — a Pompejusza 40,000 ludzi.

Napoleon i jego grenadyjerowie. — Już wielo krotnie mówiono i pisano o przytomnosci umysłu Napoleona i téj moralnéj władzy, którą wywierał na żołnierzy swojémi słowy: Xiążę Gaete udziela nowéj, nader ciekawéj w téj mierze anegdoty: Gdy Napoleon objął dowództwo nad armią włoską, cierpiał żołnierz niedostatek na wszystkiém i żył tylko na koszt zawojowanego kraju. Wojsko nie brało już od dawna nowych mundurów, i było — można powiedzieć — łatami okryte. Na drugi dzień po przybyciu Napoleona do armii, staje przed nim grenadyer, i uskarza się na niedostatek, okazując łaty na sobie. Napoleon wiedząc dobrze, że nie ma ani sukna w magazynach, ani pieniędzy w kassie wojskowéj, mówi do wojennego komisarza, będącego przy jego boku: »Skarga tego żołnierza jest słuszna; wydaj WPan natychmiast rozkazy, aby jego potrzebom zaradzić. Obawiam się tylko, aby tego walecznego, który mimo młodość swoję jest starym żołnierzem, nie miano za rekruta gdy się w nowym pokaże mundurze.« — »Generale!« odrzekł sierdzisto grenadyer, »jeźli tak, nie chcę nowego munduru.« — »Widzisz«, rzekł Napoleon do komisarza, »trzeba znać charakter ludzi, którzy naszemu są powierzeni dowództwu. Żołnierz innego narodu, zaledwieby zrozumiał te słowa.«

Francuzkie wybrzeża. — W 46 wieżach nadmorskich gorėją w nocy ognie na francuzkich wybrzeżach. Oprócz tego w portach francuzkich i przy ujściu rzek, można naliczyć 93 ognisk regularnie utrzymywanych, jako to 55 przy kanale la Manche, 23 nad cichym Oceanem a 15 nad morzem Śródziemnem.

Domy dla ciemnych w Wiedniu. — W tém mieście są dwa zakłady dla ciemnych: Dom edukacyjny. Tu przyjmują ciemnych chłopców i ciemne dziewczęta w wieku między siódmym a dwunastym rokiem, dają im utrzymanie z funduszów na ten cel przeznaczonych, tu pobierają oni nauki, ich pojęciu dostępne, tu się obznajemiają gruntownie z pierwszemi początkami muzyki, a po sześciu lub ośmiu latach wychodzą z tego zakładu. Ręka dobroczynności nie chciała tych nieszczęśliwych wypuścić z pod swojéj opieki, dla tego wzniesiono drugi zakład dla dorosłych ciemnych, zakład, któryby nazwać można domem pracy. Tu nastręczają im ciągle zajęcie pracą, odpowiedne ich zdolnościom, tu starają się także o swobodniejszéj dla nich rozrywkę udzielając im dokładniéjszéj nauki śpiewu. Według sprawozdania na rok 1842 w zakładzie dla dorosłych ciemnych było 27 ciemnych, męzkiéj a 21 żeńskiéj płci. Roboty z ich ręki pochodzące co do trwałości i wytworności przechodzą wszelkie pojęcie. Zakład ten utrzymuje się już z pracy rąk dorosłych ciemnych, już przez roczne datki członków towarzystwa, które się zajmują ich wspieraniem; do funduszów tych wpływaje oprócz tego dobroczynne dary, zapisy i inne. — Oby piękny ten wzór, który nam nastręcza Wiedeń, i w naszém mieście znalazł gorliwych naśladowców!

Musard, były muzyk karnawałowy, któregoby nazwać można paryskim Strausem lub Lannerem kadryli, który przez swoje piekielne galopady i Cancans prawie europejskie zyskał imię, oddalił się teraz z widowni tańców do przepysznéj z parkiem wili przy Neuilly, gdzie swoje 80,000 franków rocznego dochodu spokojnie i wygodnie spożywa. Wychyla się tylko wyjątkowo z swego ustronia w czasie karnawału, aby objąć dyrekcyę muzyki na 12 balach maskowych opery wielkiéj. Imię jego jest wtedy sine qua non na kartach afiszowych, za co bez wszelkiego mozołu pobiera 15,000 franków! Nie lepiejże teraz być Musardem niż Beethovenem lub Mozartem!

Nakładem księgarni J. K. Żupańskiego wyszło dzieło:

Stósunek filozofii do Cybernetyki czyli sztuki rządzenia narodem rzecz treści politycznéj

przez

B. TRENTOWSKIEGO.

Cena Złp. 7.

Dramat »*Modernes Polen*« przez Mauritiusa jest do nabycia w księgarniach PP. Kamieńskiego i Spółki, Mittlera, Szerka i Stefańskiego.

Doniesienie

tyczące się przedaży baranów w Grambschütz powiatu Namysłowskiego (Namslau).

Oznaczona tu przedaż odbywać się będzie w roku 1844. od 2. Stycznia w każdym tygodniu, jak w przeszłych latach, to jest: w poniedziałek i w czwartek, w których to dniach oddzielnie do przedaży upoważniony Inspektor JP. Päckel z Kaulwitz zawsze tu będzie obecnym. W owczarni Kaulwieckiéj są także na przedaż tryki odchodowane z trzody Grambszyckiéj, równie jak w obu owczarniach zdatne na rozpłód maciorki.

Grambschütz, dnia 11. Grudnia 1843.

Hrabi Henkel von Donnersmarck urząd gospodarczy dóbr Grambschütz-Kaulwitz.

Handel Płócien i Bielizny

M. J. Kamieńskiego w Bazarze świeżo zaopatrzony w Hafty, Czepeczki i t. p. dla dzieci i ich lalek, towary Warsztacikowe, Rękawiczki paryskie etc.

Stara Bawarya.

Pod tém godłem otwieramy w narożnym domu ulicy Wrocławskiéj i Gołębiéj Nr. 9. salon piwny w najnowszym guście urządzony, do którego wszystkich lubowników silnego Bawarów napoju najuprzejmiéj zapraszamy.

Poznań, dnia 18. Grudnia 1843.

Sawiński & Lambert.

Ostrzegam niniejszém, iż żadnych długów, któreby żona moja Eugenia z Blüchow zaciągnąć miała, płacić nie będę.

w Poznaniu, dn. 15. Grudnia 1843.

Stanisław Jaraczewski.

Płynne młodzie

u Ernesta Weicher, w starym rynku Nr. 67.

Drugą nadsełkę tak bardzo ulubionego Bazyle Joucoff otrzymał wprost z Petersburga Handel tabaki i cygarów Braci Friedlaender w rynku pod ratuszem Nr. 4., i przy Wrocławskiéj ulicy Nr. 30. naprzeciw hotelu Rzymskiego.

Wysokiéj Szlachcie i Szanownéj Publiczności donoszę najuniżeniéj, iż przez **nową nadsyłkę prawdziwéj porcelany z Król. rękodzielni porcelan w Berlinie** znów zostałem we wszelkie gatunki naczyń **kawianych, herbacianych i stołowych, i różnych innych artykułów** zaopatrzony.

Dla dogodzenia życzeniom od wielu osób wynurzanym sprowadziłem także **węborki (wiadra) do wody i nocne z oprawą mosiężną.** — Jestem w stanie ustanowić jak podczas tegoroczénj aukcyi Czerwcowéj ceny z 1 sgr. naddatku na Talarze.

Otrzymałem jednocześnie znaczny zapas **białych fajansów z najsłynniéjszych fabryk,** tudzież wielki dobór **szkła do wina i wody** i różne inne szlifowane towary szklane.

Polecając te artykuły w pokup i ręcząjąc najrzetelniejszą usługę, oświadczam zarazem, iż wszystko w **bezwarunkowo stałych cenach** przedawać będę.

J. J. Meyer,

Nr. 70. Nowéj i Sierót ulicy narożnik.

Proszę nie pominąć.

Najlepsze świeże **Lamber. orzechy** ***(12 funt. za Tal.),***

najlepsze soczyste **cytryny** ***(tuzin za 7½ sgr.),***

« « **apelcyny** ***(tuzin za 12 sgr.),***

» świeże daktyle Alex. ***(funt za 7½ sgr.),***

« świeże migdały w łupinach ***[funt za 10 sgr.,]*** jako też

« świeże duże śliwki katarz.,

« Hamb. szynki, salceson z szynek i ozorów,

poleca **w nadzwyczaj umiarkowanych cenach**

B. L. Präger,

przy Wodnéj ulicy w domu szkolnym imienia Ludwiki pod liczbą **30.**

Obwieszczenie
Dyrekcyi Jeneralnéj Ziemstwa w Poznaniu.

Przy odbytém w dniu dzisiejszym losowaniu czteroprocentowych listów zastawnych w terminie Śgo Jana 1844. do funduszu umorzenia potrzebnych, zostały przy zachowaniu formalności prawem przepisanych, następujące numera wyciągnięte:

Numer listu zastawnego: bieżący	Numer listu zastawnego: amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
A. Na 1000 Tal.			
1	3040	Borzejewice	Szubin
30	447	Baszkowo	Krotoszyn
36	453	dtto	dtto
6	6749	Borek	dtto
6	3376	Brody	Buk
7	6374	Czachorowo	Krobia
1	4309	Czerniejewo	Gniezno
17	4325	dtto	dtto
2	7153	Chlapowo	Szroda
10	527	Chobienice	Babimost
50	5433	Drzązgowo	Szroda
1	7368	Dusina	Szrem
5	5687	Dąbrówka	Poznań
2	1973	Gembice	Krobia
3	5305	Grab	Pleszew
2	1879	Gościeszyn	Babimost
96	3425	Galowo	Szamotuły
101	3430	dtto	dtto
14	3418	Grembanin	Ostrzeszów
9	2404	Gogolewo	Krobia
4	1519	Grabowo	Września
3	5573	Jeżewo	Szrem
60	117	Jutrosin	Krobia
1	3802	Kowalewo	Chodzież
3	1485	Kossowo	Krobia
5	5710	Kolno	Międzychód
6	7474	Kempno	Ostrzeszów
28	3128	Kurnik	Szrem
33	3133	dtto	dtto
34	3134	dtto	dtto
1	7204	Klony	Szroda
2	7205	dtto	dtto
2	4910	Lubosz	Międzychód
14	5208	Lwówek	Buk
15	5209	dtto	dtto
5	7218	Lubasz	Czarnków
3	3856	Łabiszynek	Gniezno
5	4846	Łąg	Szrem
1	6610	Mieszkowo	Pleszew
1	7494	Mnichy	Międzychód
2	7495	dtto	dtto
17	291	Mikołajewice	Gniezno
63	4073	Morownica	Kościan
2	7180	Modrze	Poznań
8	2367	Niepart	Krobia
2	5951	Napachanie	Poznań
7	2585	Obiezierze	Oborniki
16	6075	Opatów	Ostrzeszów
6	3398	Pakosław	Buk
11	398	Pakosław	Krobia
2	3720	Piotrkowice	Wągrowiec
26	199	Przygodzice	Odolanów
3	2445	Płaczkowo	Krobia
7	3996	Posadowo	Buk
3	7236	Pogorzela	Krotoszyn
5	5779	Rusko	Pleszew
2	4737	Rossoszyce	Odolanów
2	2822	Sośnica	Krotoszyn
6	4291	Stempuchowo	Wągrowiec
2	3323	Sepno wielkie	Kościan
4	1770	Stawiany	Wągrowiec
12	3822	Sierniki	dtto
6	2985	Szymanowo	Szrem
5	4612	Trzciel	Międzyrzecz
8	5411	Torzeniec	Ostrzeszów
47	4778	Tuczemp	Międzychód
48	6894	Wronki	Szamotuły
2	1513	Wilkonice	Krobia
3	2975	Węgierskie	Szroda
4	5018	Wroniawy	Babimost
1	2520	Żydowo	Poznań
5	4644	Zimnawoda	Pleszew
6	4645	dtto	dtto
2	4689	Zegrowo	Kościan
1	5169	Złotniki.	Wągrowiec.

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.	Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.

B. Na 500 Tal.

10	4937	Babin	Września	58	4311	Lwówek	Buk
12	2893	Belencin	Babimost	24	2326	Międzychód	Szrem
14	4567	Budziszewo	Oborniki	16	5215	Nowydwór	Międzyrzecz
20	2788	Brody	Buk	17	5216	dtto	dtto
4	3197	Czesławice	Wągrowiec	10	4987	Napachanie	Poznań
17	1792	Czarnotki	Szroda	7	2048	Parczewo	Odolanow
12	5375	Czachorowo	Krobia	17	5031	Pożarowo	Szamotuły
12	4225	Dąbrowo	Wągrowiec	21	3067	Popówko	Oborniki
13	1855	Dzierzążnik	Ostrzeszów	42	6243	Pleszew (Pleschen)	Pleszew
6	6125	Gryżyna	Kościan				
27	3269	Golenia vel Golina	Pleszew	25	2670	Pamiątkowo	Poznań
				27	586	Rokossowo	Krobia
1	2455	Gnuszyn	Szamotuły	29	588	dtto	dtto
19	2186	Goraj	Międzychód	29	1196	Raszkowo	Odolanow
31	1379	Gronowo	Kościan	15	6073	Siekowo	Kościan
33	1381	dtto	dtto	27	4439	Smolice	Krobia
18	1613	Grodzisk	Pleszew	122	5874	Wronki	Szamotuły
68	5262	Gola	Krobia	134	5886	dtto	dtto
31	5258	Gozdzichowo	Kościan	28	164	Września	Września
5	6000	Jankowo	Pleszew	11	4718	Wolsztyn	Babimost
23	3609	Kosieczyn	Międzyrzecz	31	5079	Wieruszow	Ostrzeszow
7	1141	Kotowiecko	Pleszew	46	5273	Węgierki	Września
21	2747	Karna	Babimost	14	4345	Więckowice	Poznań
24	4844	Kuklinowo	Krotoszyn	34	5148	Zbąszyń (Bentschen)	Międzyrzecz
11	3662	Karsewo I.	Gniezno				
4	5743	Lubowko	Gniezno	15	6149	Żegocin	Pleszew
23	6198	Lubasz	Czarnkow	6	773	Żakowo.	Wschowa.

C. Na 250 Tal.

31	2822	Belencin	Wschowa	132	179	Przygodzice	Odolanów
145	421	Baszkowo	Krotoszyn	53	3492	Pogorzela	Krotoszyn
88	1711	Borzęciczki	Krotoszyn	24	1281	Psarskie	Szamotuły
14	586	Bobrowniki C.	Ostrzeszów	20	1142	Pomiany	Ostrzeszów
9	1826	Chwałkowo	Szroda	49	385	Pakosław	Krobia
34	2989	Gozdzichowo	Kościan	12	1166	Piglowice	Szroda
39	1212	Gogolewo	Krobia	17	1668	Pakosław	Buk
41	657	Gołębin	Kościan	7	501	Strzyżewo	Krotoszyn
18	364	Komorowo	Szamotuły	9	503	dtto	dtto
93	2545	Lwowek	Buk	10	504	dtto	dtto
19	2116	Łukowo	Oborniki	5	3408	Tomaszewo	Buk
29	2835	Łęsce	Międzychód	31	1059	Wrączyn	Poznań
34	3475	Modrze	Poznań	203	3320	Wronki	Szamotuły
7	1831	Młodzikowo	Szroda	204	3321	dtto	dtto
31	981	Mszyczyn	Szrem	48	595	Witkowo	Gniezno
12	1350	Obiecanowo	Wągrowiec	15	413	Weszkowo	Krobia
13	2112	Ossowasień średnia	Wschowa	13	2304	Zegrowo	Kościan
				31	942	Zbyszewice.	Chodzież.
25	172	Przygodzice	Odolanów				

D. № 100 Tal.

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
28	5382	Bieganowo	Września
11	5446	Bobrowniki B.	Ostrzeszów
36	2137	Bolechowo	Poznań
46	852	Broniszewice	Pleszew
17	9682	Bartoszewice	Krobia
33	2092	Chludowo	Poznań
34	2093	dtto	dtto
27	9405	Czachorowo	Krobia
20	3317	Chlewo	Ostrzeszów
28	2012	Cerekwica	Wągrowiec
110	6020	Czerniejewo	Gniezno
111	6021	dtto	dtto
9	2070	Chlebowo	dtto
69	1035	Działyn	dtto
70	1036	dtto	dtto
49	655	Dobrzyca	Krotoszyn
48	2471	Doruchow	Ostrzeszów
32	2547	Dłusko	Międzychód
44	5857	Dlugie	Wschowa
42	8323	Dąbrówka	Poznań
94	11581	Dłoń	Krobia
35	10689	Grąbkowo	dtto
14	398	Golęcin	Poznań
50	2936	Gogolewo	Krobia
54	2940	dtto	dtto
124	4585	Galowo	Szamotuły
125	4586	dtto	dtto
38	9145	Gozdzichowo	Kościan
13	837	Gołuń	Szroda
55	5690	Golaszyn	Krobia
15	2412	Głuszyn	Poznań
25	6792	Gowarzewo	Szroda
55	4552	Grembanin	Ostrzeszów
25	8049	Glembokie	Szroda
26	8050	dtto	dtto
34	2253	Grodzisk	Pleszew
60	1228	Golębin	Kościan
8	3510	Izdebno	Międzychód
9	3511	dtto	dtto
12	1573	Jankowo	Gniezno
29	9606	Janowiec	Wągrowiec
31	9608	dtto	dtto
23	3796	Jarosławiec	Szroda
69	8205	Jeżewo	Szrem
224	4099	Kórnik	Szrem
227	4102	dtto	dtto
234	4109	dtto	dtto
36	10228	Kręsko	Międzyrzecz
21	4002	Kopanin	Wągrowiec
11	5286	Kurowo	Odolanów
19	4750	Knyszyn	Poznań
5	7153	Kąsinowo	Szamotuły
81	4457	Karczewo	Kościan
29	3271	Kierzno A. B.	Ostrzeszow
12	317	Konarskie	Szrem
57	8982	Komorze	Września
16	1029	Kołaczkowo	Gniezno
55	8532	Kuklinowo	Krotoszyn
63	11514	Karmin	Pleszew
16	1589	Kotowiecko	dtto
19	3163	Koninko	Szamotuły
37	7038	Kobylepole	Poznań
25	8435	Linowiec	Mogilno
26	8436	dtto	dtto
101	7546	Lwówek	Buk
48	11136	Lubasz	Czarnków
23	5729	Łukowo	Oborniki
33	8624	Łęsce	Międzychód
25	11798	Łopienno	Wągrowiec
33	11678	Mnichy	Międzychód
34	11679	dtto	dtto
63	405	Mikołajewice	Gniezno
67	409	dtto	dtto
11	1582	Miedzianowo	Odolanów
33	8877	Niegolewo	Buk
35	8879	dtto	dto
12	3445	Niemczynek	Wągrowiec
18	9519	Ossowo	Września
31	582	Oczkowice	Krobia
79	8943	Opatow	Ostrzeszów
80	8944	dtto	dtto
33	7077	Olszyna	dtto
37	3374	Potulice	Wągrowiec
39	3376	dtto	dtto
32	8841	Pożarowo	Szamotuły
5	5365	Pawlowo	Pleszew
20	6822	Parusewo	Września
13	5041	Piotrkowice	Wągrowiec
43	4933	Popówko	Oborniki
63	11169	Pogorzela	Krotoszyn
37	3843	Przytoczna	Międzychód
28	7156	Ptaszkowo wielkie	Buk
23	8032	Potrzonowo	Oborniki
39	1726	Rogaszyce	Ostrzeszów
31	3901	Szymanowo	Szrem
33	3903	dtto	dtto
75	7669	Szelejewo	Krotoszyn
77	7671	dtto	dtto

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
70	8239	Szamotuły	Szamotuły
71	8240	dtto	dtto
34	10627	Swierczyn	Wschowa
30	3363	Starkowiec	Krotoszyn
28	1483	Slupia wielka	Szroda
28	4079	Starogród	Krotoszyn
67	5911	Słupia	Ostrzeszów
20	4022	Sobiesiernie	Gniezno
14	5315	Studzieniec	Oborniki
85	10737	Tomyśl	Buk
76	6413	Trzciel	Międzyrzecz
47	10858	Wilkowo	Kościan
257	10344	Wronki	Szamotuły
259	10346	dtto	dtto
271	10358	dtto	dtto
43	3008	Wiry	Poznań
59	9172	Węgierki	Września
64	8916	Wieruszow	Ostrzeszów
45	2159	Wierzonka	Poznań
45	1445	Zalesie	Krobia
22	6835	Zolkowo	dtto
55	6451	Zimnawoda.	Pleszew.

E. Na 50 Tal.

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
16	877	Będzieszyn	Odolanów
56	306	Broniszewice	Pleszew
57	307	dtto	dtto
191	2086	Borzęciczki	Krotoszyn
23	1436	Boczkow I. i II.	Odolanów
11	1234	Chlebowo	Gniezno
70	3918	Dąbrówka	Poznań
79	3682	Drzązgowo	Szroda
112	1067	Gronowo	Kościan
21	2276	Grzebienisko	Szamotuły
153	1458	Jarocin	Pleszew
154	1459	dtto	dtto
54	695	Jaromierz	Babimost
95	3832	Jeżewo	Szrem
40	1856	Jabkowo	Wągrowiec
35	4627	Kornatowice	Międzychód
44	4110	Kajewo	Pleszew
159	4512	Krocz	Czarnków
61	2716	Kosieczyn	Międzyrzecz
23	449	Kołaczkowo	Gniezno
192	3449	Lwówek	Buk
87	541	Ludomy	Oborniki
90	544	dtto	dtto
85	5649	Łubasz	Czarnków
46	2435	Łabiszynek	Gniezno
58	635	Marszewo	Pleszew
53	4252	Niegolewo	Buk
103	1508	Niepart	Krobia
64	3627	Oporowo	Wschowa
20	1692	Obiecanowo	Wągrowiec
72	3170	Olszyna	Ostrzeszów
29	1550	Płaczkowo	Krobia
30	1551	dtto	dtto
37	3735	Potrzonowo	Oborniki
38	3736	dtto	dtto
41	3212	Ptaszkowo wielkie	Buk
28	3316	Podolin	Wągrowiec
29	3749	Piątkowo czarne	Szroda
30	3750	dtto	dtto
33	2212	Pijanowice	Krobia
80	5676	Pogorzela	Krotoszyn
43	3224	Ptaszkowo male	Buk
41	650	Rakow	Ostrzeszów
26	3550	Robakow	Pleszew
68	1770	Rożnowo	Oborniki
51	3762	Racadowo	Pleszew
58	934	Rogaszyce	Ostrzeszów
46	908	Sarbinowo	Krobia
51	3656	Torzeniec	Ostrzeszów
44	6037	Turowo	Szamotuły
460	5092	Wronki	dtto
110	5530	Wijewo	Wschowa
29	170	Weszkowo	Krobia
60	1565	Wiry	Poznań
48	1160	Zbyszewice.	Chodzież.

F. Na 25 Tal.

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
82	2072	Brudzewo	Września
80	426	Broniszewice	Pleszew
31	2049	Bednary	Szroda
45	8465	Babin	Września
120	10386	Chłapowo	Szroda
25	9263	Chrzanowo	Pleszew
169	10040	Czacz	Kościan
149	673	Działyn	Gniezno
89	7919	Drzążgowo	Szroda
87	313	Dobrzyca	Krotoszyn
64	2296	Głuchowo	Kościan
29	8485	Gwiazdowo	Szroda
84	10155	Grąbkowo	Krobia
66	1716	Grobia vel Bucz	Kościan

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.	Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
45	2879	Grodzisk	Pleszew	66	8674	Niegolewo	Buk
47	2881	dtto	dtto	32	10784	Orzeszkowo	Szroda
54	2888	dtto	dtto	28	6094	Ossowasień średnia	Wschowa
142	4894	Galowo	Szamotuły	79	1304	Ottorowo	Szamotuły
41	6999	Gorazdowo	Września	28	5334	Pomarzanki	Wągrowiec
37	3659	Grabianowo	Szrem	45	7985	Potrzonowo	Oborniki
46	7741	Grab	Pleszew	66	5853	Posadowo	Buk
16	2577	Glinno	Wągrowiec	70	4379	Przytoczna	Międzychód
51	4240	Grodziszczko	Szamotuły	72	4381	dtto	dtto
99	4884	Grembanin	Ostrzeszów	75	4384	dtto	dtto
100	4885	dtto	dtto	28	3074	Psarskie	Szrem
71	1721	Grobia vel Bucz	Kościan	57	3830	dtto	Szamotuły
76	1059	Iwno	Szroda	34	3505	Piglowice	Szroda
26	10122	Jankowo	Pleszew	88	4659	Pamiątkowo	Poznań
27	10123	Jankowo	Pleszew	87	238	Pakosław	Krobia
114	8062	Jeżewo	Szrem	40	3428	Pomiany	Ostrzeszów
180	3533	Jarocin	Pleszew	240	10545	Pleszew	Pleszew
14	953	Kokoszki	Krobia	47	1229	Rakow	Ostrzeszów
146	10925	Kempno	Ostrzeszów	49	1231	dtto	dtto
88	9115	Kwilcz	Międzychód	119	1885	Raszkowo	Odolanów
23	6431	Karsewo I.	Gniezno	80	2021	Rogaszyce	Ostrzeszów
104	3727	Kaźmierz	Szamotuły	45	9801	Rudnicza	Wągrowiec
470	4596	Kórnik	Szrem	33	4506	Sobiesiernie	Gniezno
19	5573	Kowalewo	Chodzież	133	7684	Szelejewo	Krotoszyn
47	10891	Kokorzyn	Kościan	136	7687	Szelejewo	Krotoszyn
48	326	Koryta	Krotoszyn	80	564	Strzyżewo	Ostrzeszów
49	327	dtto	dtto	122	8094	Szamotuły	Szamotuły
47	4990	Konarzewo	Krobia	124	8096	dtto	dtto
30	655	Kołaczkowo	Gniezno	37	5867	Sędziwojewo	Września
67	5257	Konino	Buk	38	5868	dtto	dtto
113	10488	Lubasz	Czarnków	39	5869	dtto	dtto
239	7617	Lwówek	Buk	35	7103	Szczodrowo	Kościan
45	4144	Lezionna	Odolanów	36	7104	dtto	dtto
47	4146	dtto	dtto	69	3486	Sulencin	Szroda
108	806	Ludomy	Oborniki	47	4562	Starogród	Krotoszyn
36	4742	Lubosina	Szamotuły	74	2491	Sulencin	Szroda
54	5653	Łabiszynek	Gniezno	141	5599	Sierniki	Wągrowiec
52	7096	Łąg	Szrem	39	7359	Stolężyn	dtto
23	6049	Łęg	Pleszew	18	1939	Tarnowo	Poznań
61	2616	Mszyczyn	Szrem	209	10187	Tomyśl	Buk
63	2618	dtto	dtto	213	10191	dtto	dto
18	214	Malpin	dtto	132	6786	Trzciel	Międzyrzecz
170	2387	Milosław	Września	24	4833	Usarzewo	Szroda
176	2393	dtto	dtto	658	9815	Wronki	Szamotuły
105	10958	Mnichy	Międzychód	668	9825	dtto	dtto
80	1186	Marszewo	Pleszew	672	9829	dtto	dtto
23	1667	Miedzianowo	Odolanow	112	8704	Wieruszow	Ostrzeszów
99	2195	Nekla	Szroda	92	8878	Węgierki	Września
66	8816	Nowydwór	Międzyrzecz	96	10309	Wilkowo	Kościan
65	8673	Niegolewo	Buk	98	10311	dtto	dtto

Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.	Numer listu zastawnego bieżący	Numer listu zastawnego amortyzacyjny	Dobra.	Powiat.
81	3706	Wiry	Poznań	44	3796	Żydowo	Poznań
82	3707	dtto	dtto	107	972	Żytowiecko	Krobia
19	80	Wierzenica	dtto	110	975	dtto.	dtto.

Zawiadomiając o tém posiadaczów powyższych listów zastawnych, wzywamy ich, aby takowe z wszystkiemi do nich należącemi kuponami od Sgo Jana 1844. w terminie dnia 4. Lipca 1844. r. do kassy naszéj złożyli i natomiast wartość tychże w gotowiźnie, podług kursu pieniężnego gieldy berlińskiéj z naddatkiem co do wysokości §§. 37. i 312. ordynacyi kredytowéj, oznaczonym, odebrali.

Gdyby posiadacze powyższych listów zastawnych, niniejszemu wypowiedzeniu w terminie oznaczonym zadosyć uczynić niemieli, natenczas w moc §§. 40 i 315. ordynacyi kredytowéj spodziewać się mogą, iż gotowizna za te listy zastawne w Kassie naszéj złożona, nadal prowizyi przynosić nie będzie, oraz, że przy późniejszém prezentowaniu listów zastawnych, płatne i już zrealizowane kupony od kapitału potrącone zostaną.

Poznań, dnia 7. Grudnia 1843.

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 14. Grudnia 1843.	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną
Obligi długu skarbowego . .	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{1}{4}$	$102\frac{3}{4}$
Prusko-ang. obligi z r. 1830.	4	102	—
Obligi premiów handlu morsk	—	90	—
Obligi Marchii Elekt. i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	101	—
Obligi miasta Berlina	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{3}{4}$	—
» » Gdańska w T. .	—	48	—
Listy zastawne Pruss. Zachod.	$3\frac{1}{2}$	101	—
» » W. X Poznańsk.	4	106	—
» » dito	$3\frac{1}{2}$	$100\frac{3}{4}$	$100\frac{1}{4}$
» » Pruss. Wschod.	$3\frac{1}{2}$	—	$103\frac{3}{4}$
» » Pomorskie . . .	$3\frac{1}{2}$	102	—
» » March. Elek. i N.	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{7}{8}$	—
» » Szląskie	$3\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{4}$	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{7}{12}$	$13\frac{1}{12}$
Inne monety złote po 5 tal. .	—	$11\frac{7}{12}$	$11\frac{8}{12}$
Disconto	—	3	4
Akcje			
Drogi żel. Berl.-Poczdamskiéj	5	—	160
Obligi upierw. Berl. Poczdams.	4	$104\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
Drogi żel. Magd.-Lipskiéj . .	—	—	185
Obligi upierw. Magd.-Lipskie .	4	$104\frac{1}{4}$	$103\frac{1}{2}$
Drogi żel. Berl.-Anhaltskiéj .	—	—	$143\frac{1}{2}$
Obligi upierw. Berl.-Anhaltskie	4	$104\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
Drogi żel. Dyssel.-Elberfeld.	5	—	$67\frac{1}{2}$
Obligi upierw. Dyssel.-Elberf.	4	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{3}{4}$
Drogi żel. Reńskiéj	5	$72\frac{1}{4}$	$71\frac{1}{4}$
Obligi upierw. Reńskie	4	97	$96\frac{1}{2}$
Drogi żel. Berlinsko-Frankfort.	5	—	—
Obligi upierw. Berl.-Frankfort.	4	$104\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
Drogi żel. Górno-Szląskiéj . .	4	111	110
» » dito *Lit. B.* .	—	$106\frac{1}{2}$	$105\frac{1}{2}$
» » Berl.-Szcz. *Lit. A.* i *B.*	—	$116\frac{3}{4}$	$115\frac{3}{4}$
» » Magdeb.-Halberst	4	114	113